

Behandeling met methotrexaat

Inhoudsopgave

Klik op het onderwerp om verder te lezen.

Wat is de werking van methotrexaat?	1
Wanneer wordt methotrexaat gebruikt?	1
Wat is het effect van methotrexaat?	2
Hoe moet u methotrexaat gebruiken?	2
Wat zijn de bijwerkingen van methotrexaat?	2
De combinatie met andere medicijnen	3
Methotrexaat en alcohol	3
Leverbeschadiging	3
Zwangerschap	3
Tot slot	3
Belangrijke telefoonnummers	4

Methotrexaat wordt gebruikt om psoriasis te behandelen. In deze folder vindt u informatie over de werking en de bijwerkingen van methotrexaat. Het is belangrijk dat u de informatie zorgvuldig leest en dat u de adviezen van uw arts opvolgt.

Wat is de werking van methotrexaat?

Methotrexaat wordt al meer dan 30 jaar gebruikt voor de behandeling van ernstige psoriasis. Bij psoriasis is de aanmaak van huidcellen sterk verhoogd en is er sprake van een ontsteking van de huid. Methotrexaat remt de verhoogde aanmaak van cellen af en werkt ontstekingsremmend. Methotrexaat wordt ook gebruikt voor andere ziektes, waarbij de celaanmaak geremd moet worden (bijvoorbeeld bij kwaadaardige tumoren). Dit heeft echter niets met uw situatie en/of ziekte te maken.

Wanneer wordt methotrexaat gebruikt?

Methotrexaat wordt gebruikt bij patiënten met psoriasis, waarbij zalven en crèmes en/of lichttherapie niet meer werkzaam zijn. Verder wordt methotrexaat gebruikt bij de behandeling van gewrichtsklachten, die door psoriasis of door een reumatische aandoening worden veroorzaakt. Het gebruik van methotrexaat kan u niet 'genezen'. Er is geen enkele behandeling die de ziekte definitief en voorgoed kan uitroeien. Er bestaat altijd een kans dat de psoriasis terugkomt. De behandeling met methotrexaat onderdrukt alleen de verschijnselen van psoriasis. Er wordt niet naar gestreefd de psoriasis geheel te laten verdwijnen. Om dat te bereiken is een erg hoge dosering van methotrexaat nodig, die veel bijwerkingen kan geven. Het streven is dan ook gericht op het met zo min mogelijk schade het leven draaglijk te maken. Daar horen meestal enige psoriasisplekjes bij.

Methotrexaat kan niet worden gebruikt door:

- vrouwen die zwanger zijn;
- vrouwen en mannen met een kinderwens;
- mensen met bloedziekten of ernstige bloedarmoede;
- mensen met een maagzweer;
- mensen met leverziekten;

- mensen met nierfunctiestoornissen;
 - mensen die veel alcohol gebruiken;
 - mensen met een acute infectie;
 - mensen die in het verleden arsenicum hebben gebruikt (dit werd vroeger gebruikt voor psoriasis).
- Wanneer één van deze situaties bij u van toepassing is, moet u dit melden aan uw dermatoloog.

Wat is het effect van methotrexaat?

Om te kunnen beoordelen of methotrexaat bij u goed werkt, is enige maanden behandeling noodzakelijk. Als na deze periode geen verbetering van de psoriasis is opgetreden, heeft methotrexaat bij u onvoldoende effect en wordt de behandeling gestaakt. In sommige gevallen wordt methotrexaat gecombineerd met zalf of crème om een beter resultaat te bereiken.

Hoe moet u methotrexaat gebruiken?

Methotrexaat wordt meestal als tablet ingenomen. Soms kan het ook als injectie worden toegediend. Meestal wordt voor een behandeling met tabletten gekozen. In overleg met u besluit de dermatoloog hoeveel tabletten u moet innemen. In de meeste gevallen neemt u de tabletten 3x per week in met een tussentijd van 12 uur. Bijvoorbeeld:

- dinsdagochtend om 08.00 uur - 1 tablet;
- dinsdagavond om 20.00 uur - 1 tablet;
- woensdagochtend om 08.00 uur - 1 tablet.

Natuurlijk kunt u ook andere dagen en/of tijden aanhouden. Houd er rekening mee dat in de periode van het innemen van de methotrexaat tabletten alcohol **verboden** is.

Het schema dat u moet aanhouden kan verschillen en wordt door uw dermatoloog bepaald. U wordt verzocht zich aan het schema te houden.

De tabletten kunnen het beste tijdens de maaltijden worden ingenomen (**Let op de tabletten niet met melk innemen**). Het aantal tabletten wordt, afhankelijk van het effect, regelmatig bijgesteld. Wij adviseren u de dosering niet op eigen initiatief te veranderen. Overleg eerst met uw dermatoloog. Om de bijwerkingen van de methotrexaat te verminderen krijgt u ook tabletten foliumzuur. Deze neemt u in volgens het schema van uw dermatoloog.

Wat zijn de bijwerkingen van methotrexaat?

Tijdens de behandeling met methotrexaat kunnen bijwerkingen optreden. Bijwerkingen zijn ongewenste effecten van een geneesmiddel die bij sommige mensen kunnen optreden. De bijwerkingen verdwijnen meestal snel na het staken van de behandeling of na vermindering van de dosering.

De volgende bijwerkingen kunnen voorkomen:

- een daling van het aantal witte of rode bloedcellen, waardoor bloedarmoede of een verhoogd kans op infecties kan ontstaan;
- leverbeschadiging;
- misselijkheid, maag- en buikklachten en gebrek aan eetlust;
- moeheid en lusteloosheid;
- hoofdpijn.

Ook is haaruitval, zweertjes in de mond en pneumonitis (een soort longontsteking) mogelijk. Deze bijwerkingen komen echter zelden voor.

Wanneer een van bovenstaande bijwerkingen zich voordoet, stopt u met het innemen van de methotrexaat en neemt u direct contact op met de polikliniek Dermatologie.

Om in een vroeg stadium eventuele bloedafwijkingen of leverbeschadiging op te sporen, controleert de dermatoloog regelmatig uw bloed. Al gebruikt u al jarenlang methotrexaat zonder bijwerkingen, deze bloedcontroles blijven nodig!

De combinatie met andere medicijnen

Methotrexaat kan niet worden ingenomen met:

- bepaalde antibiotica: sulfonamiden en trimethoprim;
- cytostatica;
- pijnstillers in hoge dosis (zogenaamde NSAID's).

De bijwerkingen van methotrexaat kunnen dan ernstige vormen aannemen.

Wanneer u andere medicijnen krijgt voorgeschreven tijdens het gebruik van methotrexaat, vermeldt de arts dan dat u met methotrexaat wordt behandeld. Ook zelf andere medicijnen innemen zonder overleg met een arts is niet aan te raden.

Methotrexaat en alcohol

Zoals al eerder is vermeld is het gebruik van alcohol **absoluut verboden** in de periode dat u methotrexaat inneemt. De combinatie van alcohol met methotrexaat kan leverbeschadiging tot gevolg hebben. Op de dagen waarop u geen methotrexaat inneemt is beperkt alcoholgebruik toegestaan.

Leverbeschadiging

Het opsporen van een leverbeschadiging is met bloedonderzoek aan te tonen. Soms is het nodig een zogenaamde leverbiopsie uit te voeren, waarbij een klein stukje leverweefsel met behulp van een naald wordt weggehaald en opgestuurd voor nader onderzoek.

Zwangerschap

Methotrexaat kan afwijkingen van het ongeboren kind veroorzaken. Voor zowel mannen als vrouwen geldt dat tijdens de behandeling met methotrexaat geen kinderen verwekt mogen worden. In deze periode moet een effectieve anticonceptiemethode gebruikt worden. Vrouwen mogen pas zwanger worden als de behandeling met methotrexaat tenminste 3 maanden is gestopt. Deze regel geldt ook voor mannen als zij een kind willen verwekken. Behandeling met methotrexaat beïnvloedt de vruchtbaarheid niet.

Tot slot

Als u iets niet begrijpt of u heeft vragen over de behandeling, kunt u, tijdens kantooruren, contact opnemen met de polikliniek Dermatologie.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Polikliniek Dermatologie: (013) 221 00 40

**Locatie ETZ Elisabeth
Route 33**

**Locatie ETZ TweeSteden
Polikliniekgebouw, Wachtruimte 1**

**Locatie ETZ Waalwijk
Wachtruimte 2, Route 7**

Meer informatie over het inzien van uw eigen medische dossier kunt u vinden op: www.etz.nl/mijnnetz

Dermatologie, 42_1493 09-19

Copyright© ETZ
Afdeling Communicatie
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.